

Caracteristica complexă a resurselor de vînat ale fondului de vînat

Caracteristic a condițiilor naturale și economice ale zonei	<p>În ultimele două decenii, colaboratorii Societății Vînătorilor și Pescarilor din Republica Moldova (SVPM), în colaborare cu specialiștii Institutului de Zoologie, au efectuat observații asupra schimbărilor naturale și economice care afectează starea și calitatea terenurilor de vînat gestionate de SVPM. Conform rezultatelor observațiilor, concomitent cu schimbările climatice care au avut loc în ultimele două decenii, principalii factori care influențează negativ terenurile de vînat sunt:</p> <ul style="list-style-type: none">- arderea vegetației uscate în perioada de reproducere a animalelor de interes cinegetic;- utilizarea necontrolată în agricultură a pesticidelor și erbicidelor, adesea fără certificate de proveniență;- utilizarea tehnologiilor și utilajului modern în diferite procese de producție în agricultură, ce duce la o pierdere masivă a resurselor cinegetice;- creșterea numărului răpitorilor dăunători care depășesc valorile optime de zeci de ori;- braconajul. <p>Toate terenurile de vînat gestionate de SVPM sunt preponderant neîmpădurite și se împart în 3 categorii:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Terenuri agricole - 2,38 mln ha, 95% din total terenuri de vînat gestionate de SVPM;2. Terenuri împădurite - păduri, proprietatea APL, fâșii forestiere de protecție, 54 mii ha, 2%;3. Terenuri acva-palustre - 58,9 mii ha 3%. <p>Terenurile de vînat neîmpădurite sunt alcătuite în mare parte din terenuri agricole, unde influența antropică influențează negativ animalele de interes cinegetic, precum ar fi iepurile-de-câmp, potârnichea, prepelița, fazanul ș.a.</p> <p>Terenurile împădurite gestionate de SVPM se află în proprietatea APL și sunt reprezentate în special de specii de foioase (salcâm, stejar, tei, arțar), pe alocuri și de specii de conifere (pin) situate în partea centrală și nordică a țării. Ele au un rol de adăpost pentru animale de interes cinegetic, în special în perioada de reproducere și în perioadele nefavorabile ale anului (lucrări agricole, zăpadă adâncă etc.). Aceeași funcție o au fâșiile forestiere de protecție, care la fel constituie locuri pentru cuibăritul unor specii de păsări.</p> <p>Zonele umede gestionate de SVPM se află în luncile râurilor Prut și Nistru, precum și ale altor râuri, râulețe, lacuri și canale. Terenurile acva-palustre constituie principalul habitat nu numai al păsărilor de apă, dar și al altor specii de animale, creând o vastă biodiversitate care necesită protecție. Condițiile climaterice, de rând cu schimbările radicale în gestionarea ecosistemelor agrare și valorificarea landşaftului, parvenite în ultimele decenii, au condiționat modificările comunităților</p>
--	---

	<p>naturale, contribuind substanțial la apariția mozaicității ecosistemelor și la diversificarea zonelor de ecoton. În condițiile actuale, agrocenozele Republicii Moldova sunt reprezentate de diferite tipuri de zone de ecoton și prezintă un mediu natural cu condiții diverse și complexe de trai pentru speciile aborigene, deosebindu-se mult de celelalte tipuri de habitate adiacente, rolul cărora în stabilitatea ecosistemelor agrare, inclusiv a populațiilor speciilor de interes vânătoresc, fiind până în prezent insuficient studiate.</p> <p>Schimbările factorilor climatici, de rând cu modificările socio-antropice, care se semnalează în ultimii ani, cauzează modificări ale structurii comunităților faunistice în întregime și a celor de interes economic.</p>
<p>Fondul de vânătoare</p>	<p>La moment fondurile de vânătoare încă nu au fost create, iar fondul cinegetic este un complex unic și indivizibil. În baza contractelor încheiate cu autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, SVPM gestionează terenurile de vânătoare a căror bonitate, conform studiilor efectuate de către specialiștii Institutului de Zoologie și angajaților SVPM, este de categoria IV. În ultimul timp agrocenozele suferă schimbări structurale, exprimate prin parcelarea pământului cu o diversitate mai mare de culturi agricole, dispariția monoculturilor, apariția pârluagelor etc., de rând cu încălzirea climei și secetele destul de frecvente în timpul verii și la început de toamnă. Nordul țării este dominat de monoculturi întinse pe sute de hectare, unde se aplică din belșug și necontrolat erbicidele, care au un impact negativ asupra fertilității speciilor care vin în contact trofic. Sudul, îndeosebi, este bântuit de turmele de ovine și caprine, pășunatul cărora practic nu se reglementează, turmele fiind însoțite de nenumărați câini, îndeosebi după atacurile frecvente din ultimii ani ale lupilor. Pretutindeni primăvara, în toiu procesului reproductiv, pâlpâie în flăcări pârluagele și stufărișurile, iar efectivul prădătorilor depășește cu mult normele ecologice. Aceste probleme ale terenurilor de vânătoare neîmpădurite țin de ecologia ecosistemelor agrare și rezolvarea lor va ridica productivitatea cinegetică, construind un agrosistem pe principii ecologice. Acești factori au o influență contradictorie în creșterea efectivului vânatului cu blană, îndeosebi a celei mai importante specii de vânat din terenurile deschise (agrocenozele) din republica noastră - a iepurelui de câmp. Alți factori constituie atitudinea neconștientă a unui contingent de persoane față de vânat, acțiune cunoscută ca braconaj, iar uneori și atitudinea neprofesională a specialiștilor de ramură și a factorilor de decizie, care în final se răsfânce negativ asupra efectivului animalelor de vânătoare. Un alt viciu îl constituie prezența excesivă în fondurile de vânătoare a răpitorilor - a vulpilor, câinilor și pisicilor hoinare și sălbătăcite. Neutralizarea acestor factori negativi și implementarea recomandărilor necesare va da posibilitate de a organiza gospodăria de vânătoare la un nivel cinegetic eficace.</p>
<p>Resursele de vânat</p>	<p>Sistemul agrolandșaftului mozaic, 1/3 din care este constituit din culturi multianuale (livezi, vii, și îndeosebi culturi trofice boboase), 1/3 din graminee de toamnă și 1/3 din culturi prășitoare de vară, unde se prevede ca 5-7 % din pământul arabil să fie desemnat ca “zone ecologice”, asigura un habitat perfect pentru iepurele de câmp (atât ca hrană, cât și ca adăpost). Un atare sistem practic nu-1 avem în niciuna din zonele republicii. În zona centrală sunt destul de multe pârluage ce în condițiile aridizării dure nu asigură trofic iepurele pe parcursul întregului an.</p>

Studiul dinamicii stocurilor reproductive și efectivelor de toamnă ale populației iepurelui de câmp în ultimele patru ierni ne permite să constatăm o creștere atât a efectivelor de primăvară, cu variații între 6,8 și 43 %, cât și a celor de toamnă de la 15 la 34%.

Estimările efectuate odată cu vânatoarea la iepuri în sezoanele precedente (2012-2018) ne-au demonstrat că zilnic la vânatoarea în mediu participă 5,7 mii de vânători pe republică, astfel fiind antrenate în fiecare zi de vânatoarea circa 150-170 mii ha., adică nu mai mult de 10 % din fondul de vânatoarea accesibil vânătorii. Având 6-7 zile de vânatoarea în sezon, SVPM a primit recomandarea din partea savanților Institutului de Zoologie al AȘM ca vânatoarea la iepuri de câmp să fie efectuată doar o singură dată pe aceleași terenuri de vânatoarea, micșorând presingul vânatoaresc asupra zonelor de concentrare a iepurelui. Aceste recomandări practic au fost implementate în toate fondurile de vânatoarea ale SVPM. Pierderile de iarnă au variat de la 16 % în 2017-18 până la 24 % în 2014- 15, fără a corela cu faza dinamicii numerice, în dependență de condițiile climaterice în perioadă de toamnă târzie și iama, când perioade reci și umede provoacă pierderi însemnate în cohortele tinere din generațiile de vară târzie și toamnă.

Benefic se manifestă în sporurile anuale și prezența „zonelor de liniște”, formate în toate fondurile de vânatoarea, pe suprafața de 20% din suprafața totală, amplasate prioritar *în zonele de ecoton*, unde densitatea iepurelui atinge cote peste 30 specimene la 100 ha.

Se recomandă ca statutul acestor zone să fie substituite peste 3-4 ani cu alte suprafețe ale fondului, astfel contribuind la stimularea sporului de efectiv, deoarece pentru iepurele de câmp este caracteristică gruparea populațională și dispersia spațială în stațiunile învecinate, mai puțin favorabile, din zonele de reproducere.

Măsurile biotehnice de rigoare (rezervarea „zonelor de liniște“, crotalierea trofeelor, aplicarea metodologiei științifice la evaluări și de calcul ale cotei de extragere), aplicate în ultimii ani de rând cu măsurile de combatere a prădătorilor și a diferitor forme de braconaj, concomitent cu distribuirea hranei complementare în perioada de iarnă, a permis, începând cu anul 2012, să avem o creștere a efectivelor de toamnă ale iepurelui de câmp de **la 62 mii în anul 2012** la circa **233 mii în toamna anului 2018** cu un spor de efectiv de toamnă mediu anual pentru populația de iepuri de câmp a terenurilor deschise ale fondului cinegetic de **20,5 %**, fapt ce constată o evoluție ascendentă, apropiind stocurile reproductive de efectivele optime (160-180 mii specimene).

Vânatoarea la potârnice este interzisă de aproximativ 15 ani, pasărea fiind o specie persistentă în toate fondurile de vânatoarea gestionate de SVPM. Analizând dinamica efectivelor în stocurile reproductive din ultimii patru ani, constatăm o creștere importantă de la 20 sp/1 mie ha în 2015 la 55 sp/1 mie ha în 2018. Efectivul populației *potârnice* în fondurile de vânatoarea în perioada de primăvara 2018 a fost estimat la circa **110 mii** de păsări, cu o densitate de 2 ori mai mică decât cea optimă, reieșind din capacitatea de suport a ecosistemelor agrare republicane.

Rezultatele evaluărilor efectuate pe parcursul perioadei 2014-2018 arată o creștere a numărului de potârnichi. Specia autohtonă, importantă de vânat -**potârnichea**, cere o gestionare cinegetică specială în scopul sporirii efectivelor și includerii ei în lista speciilor admise pentru vânătoare, lărgind astfel spectrul speciilor de vânat și micșorând presingul asupra fiecărei specii.

Din cele 2 mln.540 mii ha. de terenuri de vânătoare gestionate de SVPM, doar 450 mii ha. sunt prielnice pentru popularea fazanului, ceea ce nu permite întotdeauna organizarea în toate fondurile a vânătorii la această specie. În ultimii ani se observă o creștere a efectivului numeric al fazanului. Datele evaluărilor din 2014 atestă un număr de 27 mii de specimene în perioada de reproducere, iar în 2018 el era deja în jur de 42 mii.

După un spor anual integral **de 174 %** populația fazanului a fost evaluată la circa **115 mii** de păsări cu media în toamnă de **68 fazani** la 100 ha.

Totodată, s-a constatat că în rezultatul dobândirii în ultimii ani preponderent a masculilor, s-a creat un raport nefavorabil în populație de 1 mascul la 3 - 4 femele, comparativ cu cel optimal de 1:1,5. Pentru stabilirea raportului optimal de sexe în populația fazanului (1:1,5) a fost recomandată recoltarea a 25% de femele (5,5 mii) din **cota de extragere**.

Pentru studiul dispersiei fazanului din locurile de amplasare în natură din țarcurile temporare și localizarea grupărilor în perioada sezonului de vânătoare și perioadei de iarnă, pentru prima dată în anul 2018 au fost **inelați peste 10 mii de fazani**, cu studiul ulterior de dispersie.

Efectivul numeric al **păsărilor acva-palustre** pe cele 16 mii km de râuri și afluenți și peste 4 mii de bazine acvatice cu o suprafață de circa 65 mii ha, în perioada cuibăritului, a fost practic neschimbat și a constituit circa 14 mii perechi de **rațe** și peste 28 mii perechi de **lișițe și găinuși**. **Lișițele** sunt destul de numeroase pe lacurile cu stufăriș, numărând circa 20-30 păsări la 10 ha de acvatoriu. Astfel speciile acvatice încep procesul reproductiv cu un efectiv de **circa 84 mii** specimene. Având în vedere condițiile climaterice favorabile de cuibărit, către toamnă, efectivul populațiilor locale de rațe și lișițe crește până la **180 mii** păsări. **Gâștile** au fost numărate la cuibărit în cursul inferior al Prutului și Nistrului în număr de peste 1,8 mii (gâscă de vară) și la un spor anual asigurat de 90 % . Către toamnă, în aceste zone sunt circa 4 mii păsări. La pasaj pe acvatoriu republican se opresc **peste 200 mii** de păsări acva-palustre. Pe parcursul ultimilor ani se observă o mică scădere a numărului păsărilor acva-palustre datorită arșițelor care se repetă din vară în vară și diminuează suprafața habitatului acestor specii. Fenomenul se observă la migrația de toamnă păsărilor de baltă, când mii de specimene sunt concentrate doar în albia râurilor Nistru și Prut, evitând pentru pasaj zona centrală a republicii, în ultimii ani pentru conservarea habitatului păsărilor migratoare de apă la inițiativa unor ONG-uri au fost întreprinse unele măsuri de interdicere a vânătorii în Zonele Ramsar pe cursul râurilor Nistru și Prut. E o inițiativă greșită. La nenumăratele plângeri din partea membrilor SVPM și a cetățenilor de rând din raioanele Ștefan Vodă și Căușeni, a fost creată o comisie constituită din deputații Parlamentului RM, reprezentanții Ministerului Mediului, Institutului de Zoologie, APL și colaboratorii SVPM care, ieșind la fața locului, au constatat necorespunderea zonelor create cu parametrii unei arii de protecție specială avifaunistică. Rezultatele de lucru ale comisiei nominalizate au permis suspendarea sistării vânătorii la toate speciile cinegetice pe un areal de peste 60 mii ha.

În republică sunt răspândite 3 specii de *porumbei* care, grație efectivului și tendințelor dinamicii populațiilor, sunt de interes vânătorească. **Guguștiucul**, populând sedentar localitățile și terenurile împădurite din nemijlocita apropiere, este cel mai numeros. Semnalat în Moldova la mijlocul secolului trecut, el devine numeric dominant către anii 80, constituind o concurență trofică turturicăi, reducând de rând cu alți factori antropo-climatici efectivul acestei specii. În zona centrală și de sud în ultimii ani observăm un efectiv sporit la cuibărit, numărând în mediu circa **30 perechi pe localitate**. Astfel, în cele circa 1700 localități ale republicii avem la cuibărit un efectiv de peste **100 mii guguștiuci**. **Turturica** cuibărește pe circa 100 mii ha de biotopi arboricoli (liziera pădurilor, păduricile insulare, perdele de protecție, livezi nelucrate) cu o **densitate medie de 22 perechi** la 100 ha. Stocurile de reproducere de **44 mii la turturică** și **100 mii** la guguștiuc au un spor anual ce nu depășește 70 % la turturică și 100 % la guguștiuc, numărând astfel în toamnă circa **70 și 200 mii păsări** corespunzător. **Porumbelul gulerat**, observat la pasajul de primăvară (a 3 decadă a lui martie) în stoluri de 25-50 specimene, începe cuibăritul până la sosirea turturicii (primele zile a lui aprilie). Frecvent, în ultimii ani, se întâlnește la cuibărit și în localități, manifestând astfel adaptări la condițiile antropice. Stocul de reproducere este evaluat la circa **18 mii** specimene și având condiții avantajoase la cuibărit au un spor anual destul de bun (circa 80 %). Către toamnă, fiind întâlnit pretutindeni în stoluri de 12-40 specimene, efectuând deplasări de la locurile de trofică la cele de odihnă la distanțe de 4-6 km., populația locală poate număra circa **32 mii** porumbei. Având condiții prielnice la începutul perioadei de reproducere cu un spor mediu la porumbei nu mai puțin de 80 % din stocul reproductiv astfel, către sezonul de vânatoare avem în populația locală un efectiv de circa **300 mii** specimene. În toamnă pe teritoriul republicii se opresc în **pasaj circa 140 mii** de porumbei (turturica peste 80 mii de păsări; porumbel gulerat - peste 60 mii de păsări).

Populația **prepeiței** ca de obicei se răspândește pe cele peste 410 mii ha de stațiuni favorabile reproducerii (prioritar graminee și culturi boboase multianuale). La faza inițială a cuibăritului ea are o densitate medie de circa **40 prepeițe** la 100 mie ha, astfel întrunind un efectiv de peste **160 mii** prepeițe. Având în condițiile republicii și două ponte în mediu a câte 10-12 puișori la eclozare, prepeița are un spor anual destul de impunător (de 4-5 ori mai mare în raport cu stocul reproductiv). Condițiile climaterice, răpitorii, lucrările agricole și erbicidele-insecticidele diminuează acest spor **la 150 %** în raport cu stocul reproductiv și către toamnă putem avea o populație locală estimată la circa **400 mii** prepeițe. În fondurile de vânatoare ale Republicii Moldova pe parcursul ultimilor ani avem un coraport de **o vulpe** la 4-6 iepuri de câmp, ce se consideră catastrofal (când optimal se admite 1:50) pentru populația speciei principale de vânat din fondul cinegetic național - iepurele de câmp, atât prin relațiile ei de consum trofic, cât și prin crearea unui presing major de deranj în perioada reproductivă. Sunt dijmuite de asemenea speciile de păsări de interes cinegetic ce cuibăresc la sol (prepeița, potâmică și fazanul). Evaluarea populației **vulpei**, în ultimii ani, după numărul vizuinilor active (circa 5 mii), a permis stabilirea efectivului numeric în stocul reproductiv al acestui prădător la **circa 15 mii** specimene cu o densitate medie, în ecosistemele agrare, de 6 sp la 1 mie ha (cu variații de la 2 la 33 vulpi la 1 mie ha.). Totodată trebuie să constatăm prezența în stocul reproductiv a circa **4,5 mii vulpi în ecosistemele silvice** cu o densitate de peste 12 vulpi la 1 mie de ha de teren împădurit și **peste 3 mii vulpi** ce populează cele circa 1,7 mii de **localități**. Concentrarea vulpii în ecosistemele împădurite și în localități constituie o adaptare ecologo-etologică cauzată

	<p>de trofică și factorul de liniște caracteristic acestor ecosisteme. Astfel vulpea în <i>perioada de reproducere</i> numără un efectiv de peste 22 mii specimene și un coraport sexual de 1:1. Fertilitatea potențială a vulpii variază de la 1 la 6 embrioni, ceea ce permite să pronosticăm un spor anual de circa 60 % și respectiv o creștere a lor către toamnă până la 35 mii vulpi, adică circa 12 vulpi la 1 mie ha de terenuri populate. Pentru a obține o diminuare stabilă a efectivului populației acestui prădător actual este necesară o extragere anuală integrală a sporului anual (13 mii sp.) + 20 % din stocul reproductiv (4,5 mii sp.) - deci circa 18 mii vulpi în comparație cu 12 mii vulpi ce, alcătuiesc pierderile anuale de iarnă actuale. Cu părere de rău suntem limitați după zile și perioade de vânătoare la vulpe (ianuarie - martie) ceea ce negativ se răsfrânge asupra rezultatelor obținute la recoltarea acestei specii. Cu alte cuvinte, batem pasul pe loc. Au fost efectuate cercetări de studiu al rolului vulpilor în circulația invaziilor parazitare și colectate 25 probe parazitologice. Studiul rolului vulpilor în circulația invaziilor parazitare demonstrează că vulpea ca gazdă definitivă în răspândirea biohelminților reprezintă factorul principal în circulația formelor invazionale în ecosisteme. Abundența masivă a vulpii în diverse biocenoze grație plasticității ecologice și capacității sporite de adaptare la condițiile antropice, inclusiv popularea localităților, au impact major în formarea, menținerea și răspândirea focarelor de parazitoze cu impact zoonotic și epizootic în diferite ecosisteme naturale și antropizate de rând cu diminuarea productivității biologice a populațiilor speciilor de interes cinegetic.</p>								
Folosirea resurselor de vânat	Porumbei	Prepelițe	Rațe/Lișițe, Găinușe de baltă	Culici	Gâște	Fazani	Iepuri	Vulpi	Șacal
	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha	Total/1000 ha
	14318/6	13876/30	12745/213	446	595	14172/30	11969/5	5630/4	
Organizarea gospodăriilor de vânătoare	<p>În baza contractelor încheiate cu autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi din toate raioanele republicii, SVPM gestionează terenurile de vânătoare pe o suprafață de 2 milioane 540 mii ha de terenuri preponderent neîmpădurite. Paza, protecția și vânătoarea pe aceste terenuri este efectuată de peste 12300 de vânători active, cărora le revine înjur de 202 ha de teren de vânătoare pentru un vânător.</p>								